Čekání na příchod mesiáše

Původ materiálu
Jiří Tengler
Pořadí v lekci
14

Téma

Starozákonní lid Izrael měl naději pro budoucnost a dal si práci s jejím opracováním. Očekával, že Bůh projeví věrnost svému lidu, pošle mu pomoc a od Boha přijde požehnaný panovník, který napraví poměry na zemi. Ježíš přichází do atmosféry očekávání a vyhlížení.

Cíle

- Všechny děti se zamyslí nad „nemocným“ světem, který potřebuje obnovu. Ukáží si na obnovitele mesiáše — Krista Ježíše.
- Mladší děti budou zkoumat kladné a záporné stránky života a společnosti jako úkoly a výzvy pro mesiáše.
- Starší děti se pokusí najít své osobní důrazy v pojetí dobra a zla a své možnosti něco změnit k lepšímu.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- Židé prožívali těžkou dobu. Jejich království se otřásalo pod náporem mocných sousedů (Babylóňané, Řekové). Cizí mocnosti vnucovaly svůj pohled na svět i na náboženství. Dosazovaly politické představitele, kteří nedbali na Zákon Hospodinův.
- Židé vyhlíželi obnovu svého království — původní očekávání bylo převážně politické, že se obrodí ochablá davidovská dynastie, objeví se nový schopný panovník: Proutek z pařezu Jišaj (11,1), podle Davidova otce Jišaje.
- Aby byl panovník co nejlepší, musí být veden duchem Hospodinovým (11,2) — obnoví nejen stát jako politickou veličinu, ale i náboženský život a lidské soužití. Bude spravedlivý a milosrdný, čímž předčí běžné vladaře. Tento důraz postupně převážil.
- Důsledkem jeho vlády bude všeobecný mír, svět prostý nástrah a nebezpečí. Skoro pohádkově vylíčeno ve verších 6–9, ze slov jasně dýchá pokoj. Příčina upokojení ale není v lidech, nýbrž v Bohu.

- Vláda nastolená v prostředí Božího lidu bude tak atraktivní, že bude přitahovat i pohanské národy. (11,10)
- Tento zaslíbený panovník — obnovitel nese titul *mašíjach, mesiáš = pomazaný.* Pomazání bylo procedurou ustanovení do funkce — obdoba královské korunovace. Mesiáš = korunovaný, ustanovený, pověřený. Čili ten pravý k tomu, aby zbavil svět zla a prosadil dobro.
- Hebrejskému základu *mesiáš* odpovídá řecké *christos,* počeštělé *kristus*. Kristus není jméno, nýbrž mesiášský titul, u křesťanů trvale spojený s Ježíšem.
- Židé a křesťané se rozcházejí v názoru, přišel-li již mesiáš. Podle nás je jím Ježíš, podle židů jím není, jelikož svět neobnovil. My spatřujeme Ježíšův obnovitelský zákrok v lásce a usmíření, na nichž spočívá evangelium a jež proměňují život k lepšímu.
- Židé a křesťané se shodují, že mesiáš přijde na konci věků a dokoná Boží dílo.

Poznámky k tématu období

- Advent — z latinského *adventus (příchod)*. Nikoliv příchod vánoc, nýbrž Ježíšův příchod do světa, příchod podle dávných zaslíbení.
- První adventní nedělí začíná církevní rok — okruh témat a událostí z Ježíšova života, které se promyslí během 12 měsíců. Církevní rok se nekryje s občanským rokem, ale děti znají školní rok, který dobře funguje i ve svém posunutí.
- Čtyři adventní neděle jsou víc než jen nákupní neděle bronzová, stříbrná a zlatá. Křesťanské pojetí adventu se od jiného liší zaměřením na mesiáše. Vedle očekávání narození dítěte (1. Kristův příchod) očekáváme i příchod Krista na konci věků, završení dějin (2. příchod Páně).
- Liturgická barva je od první adventní neděle fialová — označuje přípravné období před svátky vánoc (i velikonoc), čas rozvažování i pokání a půstu.

Úskalí

- Prorocké výroky o mesiášově příchodu nejsou přesným scénářem Ježíšova života. Spíše jsou básnickou výpovědí, řečí obrazů a náznaků, ze kterých je nutno obsah přibližně vycítit, nikoliv jej přesně narýsovat.
- Nezdůrazňujte, že židé příchod mesiáše nerozpoznali. Ježíšovo mesiášství nezapadá přesně do starých představ, teprve Ježíš sám charakter mesiášství dotváří. (Vše přeci nemohlo být dopodrobna popsáno předem.) Klidně zmiňte, že židé příchod mesiáše dosud očekávají — někdy horlivěji než křesťané.
- V někom druhý Kristův příchod vyvolává obavy z konce a zániku světa, což je špatně. Mesiáš přichází k obnově světa a lidem pro radost.

Odkazy

Steiger, Ivan: *Bible v ilustracích.* Praha: Kalich, 1990.

Obrázek nemocné země (A) — http://goo.gl/25O3rn; obrázek k vybarvení (B) — http://goo.gl/WEQ9IQ.

Pro děti

Pro předškolní děti

Nemocný svět očekává příchod lékaře

- Jak se pozná nemocný člověk? Něco ho bolí. Není mu dobře, schází mu síly, chuť k jídlu. Nedokáže nic dělat.
- Už jste byli nemocní? Co dělá nemocný člověk? Aby se mu ulevilo a aby se uzdravil, potřebuje lék. Nestačí si ovšem vzít ledasjaký lék, tím by si člověk mohl ještě ublížit, nebo i přitížit.
- Kdo určí správný lék? Jedině lékař.
- Nemocný člověk jde pro léky k lékaři, nebo — když je hodně nemocný — leží doma či v nemocnici, a čeká, až lékař přijde.
- Co myslíte, je naše země zdravá? Je náš svět v pořádku nebo má bolavá místa? (Obrázek A)
- Co je na světě nezdravé: hádky, násilí, krádeže, hlad…
- Lidi už dávno zjistili, že země potřebuje uzdravit. Ale pro zemi neexistuje žádný pan doktor v bílém plášti jako na obrázku (B).
- Země potřebuje lékaře, který bude vědět, co s lidskou špatností. Takového lékaře nazvali mesiáš. Čekali, že přijde od Pána Boha a dá světu potřebný lék.
- My věříme, že už přišel. Ježíš Kristus je náš mesiáš. Díky němu víme, jak se léčit. Jako lék nám předepsal lásku a odpuštění, jimi se uzdraví naše srdce i svět.
- Čekáme, že k nám přijde znovu a doléčí, co dosud není zdravé. Čekáme na něj a těšíme se, až náš svět bude v pořádku.
- Děti se mohou vybarvit poněkud bláznivý obrázek (B).

Pro mladší děti

Jak se vám líbí na světě? Funguje všechno správně? Některé věci jsou špatné. Potřebují napravit, opravit. Chcete, aby svět zůstal takový, jaký je, nebo aby byl vylepšen. Až přijde mesiáš, pomůže nám svět spravit. Židé takového obnovitele začali vyhlížet v dobách, kdy se

jim těžko žilo. Kdy jejich zemi ovládali cizí vojáci, kdy se jim zdálo, že mezi lidmi je málo lásky a málo úcty k Bohu.

Jako pomůcka je pro každé dítě potřebná sada promíchaných kartiček jednotlivými slovy:

Pravda	lež
Láska	nenávist
Pomoc	lhostejnost
Zdraví	nemoc
Život	smrt
Dostatek	nouze
Hlad	sytost
Přátelství	opuštěnost
Upřímnost	podlost
Moudrost	hloupost
Radost	smutek
Naděje	zoufalství
Štědrost	lakota
Víra	nedůvěra
Mír	válka

Každé dítě dostane kartičky a má úkol rozdělit je na dobro a zlo, některá slova asi nebudou úplně jasná — povzbudit děti, ať se ptají, a otevřít o nejasnostech rozhovor.

Po hrubém rozdělení na dobro a zlo se dál bude třídit jemněji a vytvářet dvojice protikladů. Pozor — počet kartiček musí být úměrný schopnostem dětí.

Muži i ženy, velcí i malí v Božím lidu Izraeli vyhlíželi příchod mesiáše. Měl přijít a začít mezi lidmi kralovat, ale lépe, nežli běžní králové. Lidé očekávali, že mesiáš věci ze špatného sloupce odstraní a věci z dobrého sloupce podpoří. Moc se těšili, až to nastane. Proto vyhlíželi, jestli už mesiáš nejde. Jestli se někde už něco neprosazuje z jeho vlády. K tomu napsali třebas i tuhle báseň: *přečíst Izajáše 11,1–10 nebo jen vybrané verše.*

Vidíte, jak velikou změnu lidé očekávali. *Vlk bude pobývat s beránkem.*

Ježíš ale nepřišel hned jako dospělý. Napřed se musel narodit a vyrůst. My si proto budeme během příštích týdnů připomínat, jak vlastně mesiáš Ježíš do světa přišel. Že neučinil žádný zázrak, který by šmahem všechno přeměnil, nýbrž že postupně, od malého, skromného

začátku proměňoval celý svět. Řekl lidem, že se mají mít rádi, neboť láska je základem šťastného života. Svět bez lásky nikdy lepší nebude. Ježíš přišel a začal dávat věci do pořádku, my mu můžeme dnes pomoci — co uchováme a co zahodíme?

Následuje dokončení činnosti s kartičkami: „dobré“ kartičky vystavit, vylepit, ozdobit…, „špatné“ kartičky dehonestovat, zmuchlat, vyhodit, spálit… Do mesiášského věku nepatří.

Pro starší děti

- Přidržet se předlohy pro mladší školáky. Výčet protikladů lze rozšířit o další, důmyslnější dvojice. Liší se závěr — před likvidací kartiček se s nimi ještě osobně pracuje.
- Vidíme, s čím se musí mesiáš vypořádat. Není na svůj úkol sám — Ježíš si vybral učedníky. My k nim také patříme. Víme, co je dobré a má se prosazovat, víme, co je špatné a má se odstranit. Mesiášská obnova je úkol i pro nás. Mesiáš pomáhá nám a my pomáháme jemu.
- První otázka pro děti: Co očekávám já, že mesiáš změní? Co mě nejvíc na světě nebo v mém okolí trápí nebo štve? S čím si sám nevím rady? Po čem nejvíc toužím a těším se, až se prosadí. Vyber dvojici protikladů, na které ti v současnosti nejvíce záleží. Odvážíš se povědět proč?
- Druhá otázka pro děti: S čím pomohu já mesiáši? Ježíš už začal na Božím království pracovat, já jsem jeho spolupracovníkem. Vyber dvojici protikladů, s kterou můžeš pomoci. Proč?
- Má vůbec smysl se o něco snažit? Mnozí židé si mysleli, že jsou v konci, když se jim zhroutilo království, žádný král se jich nezastal, oni se ocitli před vyhnanstvím. Mysleli, že všechno je ztraceno a nový start není možný. Asi jako pařez po pokáceném stromu — to je konec, už nic z něj nemůže vzejít. Anebo snad ano? Někdy se pařez zazelená a vzejde z něj nový strom. Znají to děti? Prorok básní: *vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce*. (11,1) Ježíš přichází jako důkaz, že s Bohem lze očekávat změnu i tam, kde se nám dlouho nedaří a kde žádnou budoucnost před sebou nevidíme.
- Sem se jako doprovod hodí píseň Svítá: *hle zelený proutek, kde prach čekals*. (Obrázek z Bible v ilustracích, str. 121)

Přesah

- Nejpřiměřenější, co lze o mesiáši říci, je věta: „Ať už konečně přijde.“
- Víte, že se běžně za Kristův advent — příchod modlíme? „přijď království tvé…“
- Vyrobit si z papíru svůj malý, symbolický adventní svícen se čtyřmi vyměnitelnými svíčkami, v průběhu čtyř nedělí jako znamení docházky měnit obrázky nezapálené svíce za zapálené.

- Adventní svícen v kostele potřebuje zažehnout první svíci. Jistě to na začátku bohoslužby zvládne šikovné dítě pomocí dlouhé špejle. (Nutno předem vyzkoušet zápalnost.)
- Vlastní svícen může mít i nedělka a po příchodu zapálení svíce spojit s dospělými v kostele.
- Celkem běžným rituálem první adventní neděle je večeře Páně. Účastní se jí děti? K hostině nás zve král, dává nám ochutnat ze své budoucí hostiny.

Liturgie

Písně

Připravujte cestu (Svítá 239); *Celé věky čekaly* (Svítá 28); *Svítá* (Svítá 316); *Vítej, Jezu Kriste* (EZ 262); *Dávno je to* (EZ 651)

Biblický text k zapamatování

Prvokřesťanské zvolání v aramejštině, jazyce Ježíšově. „Maranatha! Pane, přijď! “ (1K 16,22)

Modlitba

Pane Bože, víme, že náš svět není hotový, a čekáme, že jej ještě vylepšíš. Ukazuj nám, co všechno dovedeme k dobrému změnit sami. Prosíme, ukazuj nám také, s čím vším nám může pomoci Ježíš, kterého jsi k nám poslal jako mesiáše. Amen.

Odkaz na píseň
Otevřete brány hradeb kamenných
Celé věky čekaly, kdy přijde Pán
Svítá novej den (SV316)
Vítej, Jezu Kriste, z nebes vysokosti
Dávno je to (EZ651)
Cílová skupina
Starší školní
Předškolní
Mladší školní
Katechetické cykly
Církevní rok
Biblický odkaz (kat)
Izajáš 10,1–5
Izajáš 10,6–10